

Южека Р. С., студент,
Юридичний факультет,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ, м. Дніпропетровськ
Науковий керівник: Соболь О. І., к.ю.н., доцент

ВИДИ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Порушення різноманітних правил в процесі експлуатації транспортних засобів, неякісний ремонт та обслуговування технічних систем транспорту може викликати аварії та катастрофи, в яких гинуть люди, знищуються матеріали, цінності. В числі різних заходів, спрямованих на зменшення небезпечності наслідків, які можуть настати в процесі руху транспортних засобів, важливе значення мають кримінально-правові заходи. Проте, вони ще потребують вдосконалення і детальної розробки.

Дослідження кримінально-правових, кримінологічних та інших аспектів цих злочинів у різні роки розробляли: М. С. Алексєєв, В. П. Бахін, Б. Є. Боровський, М. Г. Богатирьов, В. І. Борисов, В. І. Василенко, А. В. Галахова, В. К. Глистін, С. В. Гизимчук, В. С. Гуславський, В. В. Єременко, Г. А. Домахін, В. Є. Жарський, Д. С. Ковальов, А. П. Копейченко, З. Г. Корчева, В. В. Лук'янов, І. Х. Максutow, О. Л. Міленін, З. І. Мітрохіна, Г. М. Надгорний, О. В. Негодченко, М. С. Романов, В. К. Стринжа, П. Я. Сегай, Ш. Ш. Ярамишьян та інші фахівці. Проте, більшість наукових праць щодо злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту розроблялися у минулому столітті, в умовах інших суспільних відносин в Україні.

Метою нашого дослідження є систематизація злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту на сучасному етапі розвитку України.

У Конституції України закріплене невід'ємне право людини – свобода пересування. Всі, хто знаходяться на території нашої держави на законних підставах, мають право вільного переміщення (ст. 33 Конституції України) [1]. Дане право включає можливість вільного переміщення по території України автомобільними дорогами, у тому числі право вільного в'їзду на територію України на автомобілі та виїзду з неї. Воно є фундаментом і базою для виникнення взагалі будь-яких правовідносин в галузі дорожнього руху, дає можливість наступної реалізації інших прав в цій сфері. Сама природа суспільних відносин в галузі дорожнього руху асоціюється для сучасної людини з автомобілем як засобом пересування. Дорогу неможливо уявити без свободи переміщення, а автомобіль у сучасному житті важко уявити без дороги.

Кримінально-правові заходи, є одним із головних засобів охорони безпеки дорожнього руху, проте, як зауважує німецький криміналіст

Г. Кайзер, транспортні злочини, не зважаючи на свою фактичну єдність у сучасній системі кримінального права, не здобули тієї самостійності, яка відрізняє, наприклад, злочини проти власності [2, с. 191]. Зазначені злочини охороняються Кримінальним кодексом України (далі – КК) та Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КпАП). Адже, своєчасний і правильний розгляд справ про злочини, передбачені статтями 286-289, 415 КК, а також справ про адміністративні правопорушення, передбачені ч. 3 та 6 ст. 121, ч. 3 та 4 ст. 122, статтями 1222, 1224, 1225, ч. 3 ст. 123, ст. 124, ч. 4 ст. 127, ч. 2 ст. 1271, ст. 130 КпАП, має важливе значення для забезпечення безпеки дорожнього руху й експлуатації транспорту, захисту життя та здоров'я людей, майнових прав фізичних і юридичних осіб [3].

Є різні підходи до розподілу злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту за відповідними групами. На нашу думку, злочини проти безпеки руху й експлуатації транспорту можна систематизувати таким чином: 1) злочини, що посягають на безпеку руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту (порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту – ст. 276 КК; здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин – ст. 276-1 КК; пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів – ст. 277 КК; угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна – ст. 278 КК; блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства – ст. 279 КК; примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків – ст. 280 КК; порушення правил повітряних польотів – ст. 281 КК; порушення правил використання повітряного простору – ст. 282 КК; самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда – ст. 283 КК; ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха, – ст. 284 КК; неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден – ст. 285 КК); 2) злочини, що посягають на безпеку руху або експлуатації транспортних засобів (порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, – ст. 286 КК; випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації – ст. 287 КК; порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху, – ст. 288 КК; незаконне заволодіння транспортним засобом – ст. 289 КК; знищення, підроблення або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу – ст. 290 КК); 3) інші злочини, що посягають на безпечну роботу транспорту (порушення чинних на транспорті правил – ст. 291 КК; пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів – ст. 292 КК).

Що стосується запобігання злочинам проти безпеки руху та експлуатації транспорту, перш за все, необхідно впровадити в діяльність державної служби безпеки дорожнього руху: новітні інформаційні мережі, автоматизовані системи управління рухом, технічні засоби фіксації порушень, забезпечення особового складу міні-комп'ютерами; пристроями виведення з ладу електронної системи транспортних засобів під час переслідування; створити єдиний реєстр водіїв, транспортних засобів та документів.

Таким чином, прийняття Кримінального кодексу України у 2001 році завершило формування системних норм щодо охорони безпечного функціонування єдиної транспортної системи України. Дослідження доводить необхідність подальшого вдосконалення цього нового інституту кримінального права, поглиблення теорії та ефективності його застосування на практиці. Для запобігання зазначеним злочинам є доцільним створення координуючого урядового центру, рішення якого були б обов'язковими для суб'єктів системи безпеки дорожнього руху. Необхідно прийняти «Національну програму забезпечення безпеки дорожнього руху» з визначенням державної системи безпеки дорожнього руху, а також реалізувати цільові регіональні, галузеві та місцеві програми безпеки дорожнього руху.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кайзер Г. Криминология. Введение в основы / Г. Кайзер: пер. с нем. – М.: Юрид. лит., 1979. – 299 с.
3. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/061282D942041D6C2257AF3003DC868](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/061282D942041D6C2257AF3003DC868)

УДК 343.953(043.2)

Якименко І. А., студент

Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кочнева А. О., асистент

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Основними безпосередніми об'єктами злочинів проти волі, честі та гідності особи є відповідно воля, честь та гідність, якщо розглядати це питання через призму етичної, психологічної та філософської